

Kdo bo branil in varoval Slovenijo?

(Prispevek k novemu varnostno-obrambnemu sistemu RS)

Marijan F. Kranjc, generalmajor v pokoju

Oktober, 2011

Povzetek: Polemični odgovor na znanstvena članka avtorjev dr. Iztoka Podbregarja, generalpodpolkovnik in mag. Alojza Šteinerja, generalmajorja. Objavljen samo na moji spletni strani Vojaštvo – Military., katero redno spremljajo analitiki javnih virov našega in drugih GŠ po svetu.

Kdo bo branil in varoval Slovenijo?

V Sobotni prilogi z dne 1. oktobra 2011 je Milena Zupanič pod naslovom *Ni kriva svetovna kriza, temveč domača zakonodaja*, objavila poglobljen in kritični intervju z ekonomistom Andrejem Baričičem. Na poslednje vprašanje o potrebi uresničevanja novega družbenega dogovora o izhodu RS iz krize in kdo bi ga sploh lahko dogovoril, je Baričič odgovor takole:

»Od vseh imen, ki so ta hip aktivna v politiki, gotovo nihče. Novi družbeni dogovor bi moral vsebovati strategijo za preživetje in trajnostni razvoj. Strniti bi morali moči, ne glede na barve, strniti vire, da bomo imeli in s čim delati, da bomo v globalnem gospodarstvu preživeli. Odreči bi se morali nekaterim pravicam, vzpostaviti bi morali učinkovito državo in ji zaupati, da bo namesto trga skrbela za tisto premoženje, kar ga je še. Takoj bi morali razveljaviti nekatere zakone, ki niso v funkciji potrebnih moralnih in etičnih vrednot.«

V ta kontekst vsekakor spadajo tudi aktualni varnostni in obrambni problemi, katere bo potrebno hitro in odločno razrešiti. Primera radi navajam, da javnomnenjske ankete kažejo, da je prek 70 odstotkov prebivalcev RS proti angažiranju SV v Afganistanu, vendar vladajoča politična elita vztraja na nekakšni zavezi natovskemu zavezništvu, pa čeprav je vsakemu treznemu laiku povsem jasno, da gre za povsem zgrešen projekt oz. izgubljeno vojno.

Uvodne pripombe

V sferi nacionalne obrambne in varnostne strategije in politike bi zato v bližnji prihodnosti, poleg ostalega, pričakovati reševanje troje glavnih geostrateških problemov, in sicer:

1. Nujno zmanjšanje državne uprave oz. vlade na 6 – 10 ministrstev
2. Udejanjanje novih in pričakovanih strateških konceptov razvoja EU in Nata.
3. Nova funkcionalna organizacija slovenske vojske in policije.

O novem družbenem dogovoru RS je potrebna vsekakor kritična in poglobljena strokovna razprava, pri čemer ne bi smeli izgubljati besed o krivdi dosedanjih političnih in strankarskih elit, saj je povsem evidentno kam so pripeljali RS.

Pričujoči članek je polemične prirode, hkrati pa je tudi odgovor na znanstvena prispevka dveh eminentnih slovenskih generalov – nekdanjega in trenutnega

načelnika GŠ SV, čigar prispevka sta bila objavljena junija 2011 v znanstveno-strokovni publikaciji SV *Sodobni vojaški izzivi*, ki jo izdaja Mors – GŠ SV (bivši Bilten GŠ SV).

Oglašam pa se predvsem zaradi tega, ker smatram, da v sedANJI konstelaciji političnih in strankarskih elit iste v svojih vrstah in štabih nimajo verificiranih vojaških strokovnjakov, pa tako najpogosteje sprejemajo vsiljene pobude iz tujine, tudi ambasad v RS (Wikileaks nam razkriva celo kako se to počne na kosilih z ambasadorji v Ljubljani), ali pa se zadovoljujejo z amaterskim projekti raznih »geostrateških« svetovalcev s srednješolsko izobrazbo. No, najbolj škodljivi pa so vsekakor prepisovalci tujih študij in analiz, ki jih skušajo prilagoditi razmeram v Sloveniji.

Kratki povzetki člankov – vsebin za polemiko

V najkrajših obrisih predstavljam osnove znanstvenih prispevkov že omenjenih dveh generalov, zatem pa bom podal tudi svoje mnenje s predlogom za nadaljnjo diskusijo.

Prof. dr. Iztok Podbregar, generalpodpolkovnik, je v svojem prispevku (str. 15 – 25) pod naslovom ***Pred reinženiringom nacionalnovarnostnega sistema – priložnost za Slovensko vojsko***, po analizi domačih in tujih razmer, predlagal naslednje:

»Menimo, da Slovenija ne potrebuje vojske in policije, obveščevalno-varnostne dejavnosti in diplomatske dejavnosti, prostovoljne zaščite in reševanja kot posameznih subjektov sistema nacionalne varnosti z ločenimi tradicionalnimi nalogami.

Vojsko in policijo je treba s klasičnim stečajem razpustiti, kar so nekateri že uspešno storili.

Diplomacija bi se iz klasičnih diplomatskih predstavništav spremenila v letečo gibljivo diplomacijo iz Ljubljane ali nekaterih centrov.

Obveščevalne in varnostne službe bi združili in obdržali tretjino.

(Na Mors, SV, Mnz ter v obveščevalnih službah)... deluje skupaj približno 21.500 zaposlenih državnih uslužbencev. Za svoje delovanje vključno s plačami porabijo iz proračuna na letni ravni 1,35 milijarde evrov.

(V sistem nacionalne varnosti uvesti tudi koncept javno-zasebnega partnerstva, mini policijske postaje in reorganizirati profesionalno in prostovoljno reševanje in zaščito).

Naše razmišljanje o reinženiringu, torej o celoviti in koreniti spremembi prej naštetih subjektov nacionalnovarnostnega sistema, gre v smeri večje povezanosti vseh in večje učinkovitosti. Prepričani smo, da bo z večjo povezanostjo mogoče

maso 21.500 javnih uslužbencev zmanjšati na 12.000 profesionalcev in sredstva z 1,35 milijarde zmanjšati na 750 milijonov evrov.

Rezultati teh sprememb je lahko tudi manjša zasedba v Vladi RSA. Namesto treh ministrov, in sicer ministra za obrambo, za notranje zadeve in za zunanje zadeve, lahko to področje vodi en minister za varnost.«

Avtor na kraju zaključuje, da bodo mnogi predlagano ocenili kot nerealno, vendar je mnenja, da je le strokovna razprava podlaga za začetne in prve korake.

Osebno se pridružujem avtorju, vendar z nekaterimi pomisleki.

Vsekakor lahko pričakujemo, da bo RS v bližnji bodočnosti reorganizirala svojo državno upravo in predvsem zmanjšala število ministrstev, agencij in raznih nepotrebnih uradov. Realno je predvidevati, da RS ne potrebuje več kot deset (10) ministrstev.

Povsem se strinjam, da se vse obrambno-zaščitne funkcije (represivni aparat) združijo v poseben sektor, ki bi zajel dosedanje ministrstvo za obrambo in notranje zadeve, čigar načelno organizacijsko shemo bom predstavil pozneje. Pogojno bi se novo ministrstvo lahko imenovala kakor je že predloženo (ministrstvo za varnost), čeprav se mi zdi logično, da bi že samo ime moralo odražati sile, ki jih predstavlja, to so pa vojska in policija, torej – ministrstvo za vojsko in policijo.

Ministrstvo za zunanje zadeve vsekakor ne spada v represivni sektor, pa bi zato moralo ostati pod dosedanjim imenom in funkcijo javnih zunanjih zadev. Vsekakor pa se strinjam, da bi bilo potrebno tudi ta sektor temeljito reorganizirati in zmanjšati vsaj za 50 odstotkov. Predvsem bi morali med prioritete naloge uvrstiti gospodarske stike s tujino, ukiniti pa razne nepotrebne reprezentančne funkcije (vojaške, kulturne in druge atašeje). Število »diplomatsko-gospodarskih predstavništev« ne bi smelo biti odvisno od regionalnih ali podobnih principov, temveč izključno od gospodarskih odnosov. Izjeme so lahko samo zaveznitva in sosedne države.

Kar se tiče številčnega zmanjšanja vojske in policije, se načeloma strinjam, da ju je potrebno zmanjšati vsaj za 45 odstotkov, vendar pa je to odvisno predvsem od bodočega »reinženiranja« oz. organizacije in nalog. Predvsem je potrebno ukiniti vse nepotrebne birokratske funkcije. O novi organizaciji predvsem vojske bo še govora.

Povsem je sprejemljiva ideja, da se dosedanje javno-partnerske ustanove tudi funkcionalno vključijo v bodočo varnostno-obrambno sistem. Mislim predvsem na razne zasebne detektivske, varovalne in podobne organizacije. Predstavljeno idejo o ameriški »mini policijski postaji« bi bilo zelo težko umestiti v naše okolje. Zato pa je bolj sprejemljiva zamisel o »varnostnem okolišu« v krajevni skupnosti, ki smo jo že imeli in se je pokazala zelo učinkovita.

Seveda bi kazalo v omenjeni sektor funkcionalno locirati tudi razne organizacije za reševanje (gorsko, pomorsko, jamsko itd) in zaščito (poklicne gasilske enote), kakor tudi vse prostovoljne ustanove in društva (gasilska in druga).

Če bivši direktor Sove predlaga, da bi varnostno-obveščevalne službe združili in celo zmanjšali za dve tretjini. Zdi se mi povsem logično, da bi bilo nujno odpraviti dvojnost obveščevalno-varnostnega sistema – civilnega in vojaškega. Vojska potrebuje samo štabne častnike za preventivno-varnostne in obveščevalne naloge, medtem ko bi protiobveščevalne zadeve prevzela državna obveščevalno-varnostna agencija – Dova (dosedanja Sova). Ukinili bi tudi vse analitične urade in ustanove javnih virov (v vojski, zunanjem ministrstvu in še kje) ter v okviru Dova ustanovili centralizirano ustanovo za zbiranje in analiziranje podatkov iz javnih virom, ki predstavljajo tudi 90 odstotkov obveščevalnih podatkov. O notranjem ustroju Dova ne bi razpravljajal na tem mestu, saj gre za občutljivo in tajno zadevo na državni ravni.

O nalogah ministrstva za zunanje zadeve sem že izrazil svoje mnenje.

Vojske in policije vsekakor ne moremo razpustiti s klasičnim natečajem. Potreben je dolgoročni strokovni projekt priznanih vojaških in policijskih strokovnjakov o zmanjšanju obeh komponent in obenem o novi funkcionalni in organizacijski shemi, ki bi maksimalno odgovarjala potrebam obrambe in varovanja RS. O tem bom v zaključku podal tudi svoj predlog.

Naslednji znanstveni prispevek v omenjeni reviji SV je prispeval mag. Alojz Šteiner, generalmajor z naslovom *Transformacija – jo hočemo, jo zmoremo?* Zdelo se mi je, da že sam naslov, posebej pa še vsebina prispevka, predstavlja vsaj delno tudi začetek oz. nadaljevanje diskusije, ki jo je provokativno začel dr. Iztok Podbregar, generalpodpolkovnik.

Prispevek mag. Alojza Šteinerja, generalmajorja, je izredno poglobljen pogled, tudi predlog, za nujno transformacijo slovenskega obrambno-vojaškega sistema, tudi Slovenske vojske. Avtor je podrobno analiziral t. i. tranzicijsko obdobje v razvoju SV, posebej še v luči novega strateškega koncepta Nata in še vedno neznanih izzivov kibernetnega delovanja.

Avtor seveda apelira, da je potrebno biti realen in z 1 odstotkom deležem iz državnega proračuna in brez političnih zdrah, postaviti nove temelje za transformacijo SV.

Navajam samo sedem priporočil avtorja, ki so zelo kompetentna, saj kot načelnik GŠ SV trenutno najbolj pozna dejansko stanje, in sicer:

Prvo – Slovenija potrebuje svojo vojsko, majhno, profesionalno, za potrebe nacionalne obrambe in svetovnega miru ter raznih tipov (naborniški, rezervni, žandarmerijski ali prostovoljni).

Drugo – Končati (urediti) sistem profesionalizacije oz. pogodbeno razmerja, da ne bi imeli vojsko starcev.

Tretje – Ohraniti bojni značaj vojske, za ostale potrebe pa izbrati določene modele.

Četrto – Preiti na novo organizacijsko strukturo (namesto sedanje brigadne) in zmanjšati število ravni vodenja in poveljevanja. Obenem razmisliti o dosedanjih rodovih in uvajanjem novih (kibernetska varnost). Končno rešiti, ali SV potrebuje avtonomni vojaški izobraževalni sistem ali se nasloniti na civilni sistem po bolonjskih principih.

Peto – Potreba, da se čim prej uvede nov kompetenčni model za vojaške profesionalce, ker dosedanji ni primerljiv z ostalimi članicama Nato zavezništva.

Šesto – Dokončno urediti upravljanje s profesionalnimi kadri, kar pomeni tudi uvajanje posebnega plačnega sistema kadrov, ki so edini predvideni za bojno delovanje.

Sedmo – Oblikovanje novega koncepta vojaške organizacije, obrambne strategije in strateških rezerv v primeru vojne in izrednih razmer, tudi civilnih.

Razprava in zaključki

V odnosu na postavljene cilje te razprave, se bom polemično zadržal na treh strateških problemov, ki sem jih izpostavil na začetku. To so:

1 Zmanjšanje državne uprave oz. vlade na 6 – 10 ministrstev – problem spajanje in integracije ministrskih resorjev

Dosedanje strokovne razprave in predlogi za nujno zmanjšanje države oz. javne uprave zadeva tudi vlado. Z ozirom na velikost RS in finančne zmožnosti, pa tudi potrebe debirokratizacije, so se javni predlogi za zmanjšanje vlade navadno zaustavljali na številu 6 – 10 ministrstev.

Menda je vlada v odstopu nameravala do septembra letos pripraviti predlog zmanjšanja ministrstev na 10 in zmanjšanje javne uprave za 30 %, vendar konkretnega predloga nisem mogel najti. Ker nisem strokovnjak za javno oz. državno upravo, seveda ne morem soditi o številu in vsebini resorjev, razen, če dodam svoje laično mnenje, in sicer za:

- zunanje zadeve, mednarodno ekonomsko sodelovanje in Slovence v tujini;
- gospodarstvo in finance;
- zdravstvo in socialne zadeve;
- kulturo, znanost, šolstvo in šport;
- pravosodje in javno upravo;
- promet in okolje;
- vojsko in policijo.

Razne vladne sklade, svete, službe, agencije, komisije in zavode, ki dejansko predstavljajo razne birokratske »priključke«, enostavno ukiniti, le potrebne službe (protokolarno, carinsko, davčno in dr.) podrediti posameznim ministrstvom. Tako bi dobili racionalno, cenejšo in bolj učinkovito državno upravo.

Samo ministri bi imeli politične kompetence, med tem ko bi državni sekretarji kot strokovnjaki imeli rang najvišjih državnih uslužbencev.

Oblikovanje ministrstva, ki bi združevalo represivni državni aparat, predvsem vojsko, policijo in varnostno-obveščevalno službo, je seveda logično, pa čeprav menda podobnega modela še ni v nobeni državi. Najbolj primeren naziv bi bil »ministrstvo za vojsko in policijo«, tudi »ministrstvo za obrambo in zaščito«, nikakor pa ne pride v poštev poimenovanje »ministrstvo za varnost«, saj ne bi izražalo funkcionalno usmerjenost združenega segmenta vojske in policije. Namreč, varnostna-obveščevalna služba bi predstavlja številčno omejen segment (okrog 300 pripadnikov) in bi organizacijsko spadala v policijsko-civilni sektor.

2 Udejanjanje novih in pričakovanih strateških konceptov razvoja EU in Nata

Globalni razvojni trendi v svetu so zelo negotovi, saj monetarno-finančni kolaps preti ne samo EU, temveč je zajel tudi ZDA. Trenutno reševanje grške krize, pa potem tudi drugih (Portugalske, Italije, Španije), bo vsekakor EU stavilo na veliko preizkušnjo, ker je realno pričakovati, da posamezne članice EU (Slovaška, pa tudi Slovenija) ne bodo mogle s posojili, celo nepovratnimi, reševati Grčije, ki je dejansko pred bankrotom in čigar prebivalci ne sprejemajo pogojev EU za restriktivno finančno politiko (varčevanje, racionalno obnašanje in podobno), saj zaradi nerazumnih sindikalnih zahtev enostavno silijo izven evro območja, pa tako tudi iz EU.

Nadaljnji razplet grške krize bo kmalu postavil skupnost EU, da se bo odločila kako naprej. Če že Kitajska nudi določeno pomoč za izhod iz krize, je to dovolj zgovoren signal, da so liberalnemu kapitalizmu šteti dnevi! Mnogi zato napovedujejo tudi dezintegracijo EU, saj je očitno, da samo Nemčija in Francija ne bosta mogla reševati nastalega stanja v evro-območju

Realno je pričakovati, da bo EU morala kmalu sprejeti novo pogodbo ali pa bo sledila dezintegracija. Nekateri ekonomisti celo napovedujejo pomoč s strani Kitajske ali celo Rusije, ki si bo verjetno prizadevala obnoviti nekdanjo sovjetsko državo s težiščem na azijskih državah.

Slovenska politika bi zato morala računati tudi s črnim scenarijem, kar napoveduje tudi ugledni domači ekonomski strokovnjaki. Skoraj je gotovo, da bodo sedanje predčasne volitve samo poslabšale notranji ekonomsko-socialni položaj, kakor tudi mednarodne monetarno-finančne bonitete. Kakorkoli, prihodnjo vlado in politično garnituro čakajo težki časi, posebej še, če bodo

sindikati in nekateri strankarski veljaki nadaljevali dosedanjo politiko »pritiskov«, ki izključuje kompromise in se nenehno poslužuje referendumov.

Če so načrtovalci svetovnih vojaških velesil sprejeli doktrino »spopadov nizke intenzivnosti«, kakor tudi inačice, ki so logično izhajali iz nje, predvsem tiste, da je z nebojnimi sredstvi mogoče doseči strateške cilje, potem je tudi samo po sebi umevno, da so najnovejši trendi razvoja ofenzivnih vojaških doktrin predstavljeni javnosti kot »kibernetska vojna«, zelo učinkoviti, saj zanje še ni zaščite in obrambe.

Dogajanja v t. i. »vojni proti terorizmu« (Irak, Afganistan), kakor tudi v arabskem svetu, od koder novinarji poročajo o nekakšni »internetni vojni« (Egipt) »arabski pomladi« (Libija) in podobno, vsekakor povsem jasno dokazujejo, da je v ozadju vsake vojne potrebno identificirati pobudnike (vzroke) in nosilce (države) bojne (pametna orožja) ali nebojne aktivnosti (kibernetika).

Aroganca svetovnih velesil, tudi ko deklarirajo zaščito človekovih pravic in svobode, je neizmerna. Čeprav je dokazano v OZN, da so ZDA dejansko izmislili podatke o iraškem orožju za množično uničevanje, se še vedno niso umaknili iz te umazane vojne za nafto in druge strateške faktorje. Seveda je povsem žalostno, da je tudi RS nekritično verjela zavezništvu in sodeluje v tej povsem zgrešeni akciji, dejansko večletni vojni, ki se končuje z umikom ZDA in njegovih zaveznikov!

Enako velja za Afganistan, ki so ga ZDA napadle zaradi maščevanja zaradi terorističnega napada Al Kaide 11. septembra 2001 na ZDA. V desetletni vojni proti terorizmu, v katero se je vključil tudi Nato (s Slovenijo vred), pa ni nobenega uspeha! Seveda ne nameravam razpravljati o vzrokih ameriškega in natovskega neuspeha v Afganistanu, ker bi potem morali odgovoriti na osnovno vprašanje kdo lahko zmaga v »verski vojni«, kjer prevladuje verski fanatizem proti kateremu vojaški strategji še niso našli ustreznih in učinkovitih protiukrepov. Namreč, zaustaviti verskega fanatika, samomorilca, ki enostavno drvi v smrt, da bi se pridružil svojemu bogu (Alahu ali drugemu), je mogoče samo fizično (zapreke, ovire). Elektronsko nevtraliziranje eksploziva (vžigalnika), ki ga nosijo samomorilci ali pripeljejo na določeno mesto (v avtu), je menda za zdaj še v preizkusni fazi.

Tako je tudi vojna v Afganistanu dejansko že izgubljena in vse več je članic Nata, ki se pripravljajo na umik.. Čeprav se je v začetku oktobra 2011 več kot 75 odstotkov anketirancev v RS opredelilo za umik iz te nesrečne države talibanov in opija, se slovenska politika ne zgane! Ali je zares potrebno čakati na prvo krsto slovenskega vojaka iz Afganistana?

Zdi se mi tudi nujno, da ZDA končno razkrijejo resnico o samih napadih na oba dvojčka, posebno še na Pentagon (raketa ali letalo) in vzrokih rušenja tretjega nebotičnika (miniranje?). Namreč, obstajajo resne raziskave strokovnjakov in publicistov, ki se znatno razlikujejo od uradne verzije preiskovalne komisije ameriškega Kongresa. In krucialno vprašanje je povsem logično: če je bil Osama bin Laden agent ameriške Cie, kdaj je Cia dejansko prekinila sodelovanje z njim?

Kdor se spozna na probleme tovrstnega sodelovanja s strateškimi obveščevalno-varnostnimi službami, bo tudi dojel, zakaj sem postavil to vprašanje!

Želim opomniti, da je v ameriški vojni zgodovini kar nekaj dogodkov, katere kritična svetovna javnost ne sprejema in so se kasneje pokazali kot lažni (napad na Pearl Harbour 1941, atentat na predsednika Johna Kennedyja, afera Watergate, napad na Irak leta 2003 in druge). Zato se ni čuditi, da so se resni raziskovalni novinarji lotili tudi terorističnega napada Al Kaide 11. septembra 2001 na ZDA. Najbolj sintetično analizo in kritiko uradnega poročila komisije ameriškega Kongresa je podal kanadski novinar Barrie Zwicker v knjigi *Towers of Deception, The Media Cover-up of 9/11* (Stolpnice prevare, Medijske laži o 11/9).

Najbolj konkreten je bil francoski raziskovalni novinar Thiery Meyssan, prej tudi svetovalec Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi, ki je v svoji šokantni knjigi z naslovom *Velika laž*, dokazal, da se v Pentagon ni zaletelo potniško letalo tipa boeing 757-200 (visoko 14 in dolgo 47 metrov, težko 100 ton), saj je bila »luknja« fasadi Pentagona premera 6 metrov, kar bi kvečjemu odgovarjalo letalsko vodeni raketi ali pa bojnega letala z delta krili. Dejstvo, da v razbitinah Pentagona sploh niso našli ostankov motorjev boeinga, je francoskega raziskovalca navedlo na predpostavko, da je v Pentagon udarila satelitsko vodena raketa AGM s kumulativnim polnjenjem ali pa vodeno bojno letalo z delta krili, pa je smelo zatrdil, da je navedeni teroristični 11. 9 napad izveden v organizaciji ameriških naftnih družb in vojaško-industrijskega kompleksa.

In končno, tudi na naši RTV smo pred časom videli italijanski dokumentarni film avtorjev Franca Fracassinija in Francesca Trenta, ki sta dokazovala, da se newyorška »dvojčka« septembra 2001 nista zrušila zaradi naleta dveh potniških letal, temveč sta se sesedla (pogreznila vase) po načrtno nastavljenem eksploziv in t. i. nadzorovani eksploziji rušenja nebotičnikov. Avtorja navajata tri argumenta: serije zaporednih eksplozij naj bi slišali preživeli gasilci, načrtovano rušenje visokih stavb, tudi nebotičnikov, se navadno izvaja tako, da se minirajo nosilni stebri od spodaj navzgor, kar seveda povzroči t. i. sesedanje (pogrezanje) visoke stavbe, predvsem pa dejstvo, da se je na enak način zrušil tudi tretji nebotičnik v neposredni bližini, v katerega se ni zaletelo nobeno letalo! Avtorja se tudi sprašujeta kdo se je spomnil, da je ena od TV kamer (CNN?) bila usmerjena prav tistega trenutka na vsa tri nebotičnika!?

Novi koncept Nata, tudi kibernetičen, tako nam razlaga aktualni načelnik GŠ SV, predvideva »prehod v obdobje tranzicije«, kar pomeni, da bodo tudi v nadaljnji transformaciji SV potrebne reforme v razvoju slovenskega obrambno-vojaškega pa tudi varnostnega sistema, zajema naslednja področja:

- Prenova zavezništva v Natu radi priprav na bodoče izzive in grožnje nebojnega oz. nevojaškega delovanja iz spektra »spopadov nizke intenzivnosti«;
- V bodoče prvenstveno usmeriti članice Nata h krepitvi nacionalne varnosti, a hkrati ohranjati nujno zavezniško identiteto, saj je očitno, da se je mogoče upreti novim grožnjam le v skupnem nastopu;

- Povezovanje in spodbujanje k učinkovitemu in uspešnemu delovanju, kar pomeni, da je napore potrebno usmeriti na skladno delovanje države, izkoriščanje globalnih dobrin, akademsko sfero in industrijo;
- Transformacija mora težiti k konceptu moderne oz. pametne obrambe;
- Nato sicer ostaja globalni in ključni faktor mednarodne varnosti (širitve na Rusijo, Avstralijo itd), vendar so v okvirih tega zavezništva važne tudi regionalne oz. nacionalne pobude.
- Osrednji problemi so razmerje med bojnim in nebojnim delovanjem, jedrska vojna in raketna ter ofenzivno in defenzivno kibernetško delovanje;
- Povečanje nacionalnih in mednacionalnih, celo regijskih, zmogljivosti, kakor tudi povečanja stroškov za določene prednosti »lizbonskega paketa« (radiološka, kemična in biološka obramba, jedrsko orožje reforme obrambnega in varnostnega sistema, pomorska obramba, vojna medicina, obveščevalne službe in podobno);
- Znatna okrepitev civilne (nebojne) komponente delovanja, posebej v operacijah kriznega odzivanja;
- Reorganizacija poveljniške strukture ter dosledno uveljavljanje skupnih standardov usposabljanja, opreme in podobno.

Trenutni načelnik GŠ SV nam tudi zagotavlja, da je napovednika transformacije slovenskega obrabno-vojaškega (brez varnostnega) sistema razviden iz *Strateškega pregleda obrambnega resorja – SPOR, 2009*, na podlagi katerega je bila izdelana tudi *Resolucija o programu razvoja in opremljanja SV do leta 2025*, ki naj bi bil objavljen na vladnem spletu, vendar mi ga (10. 10. 2011) ni bilo mogoče izslediti.

3 Nova funkcionalna organizacija slovenske vojske in policije

Moram takoj poudariti, da nisem izvedenec policijske stroke, pa se zato v bodočo in funkcionalno organizacijo ne bom podrobneje spuščal. Predlagal bi samo naslednje:

Državnemu sekretarju policijskega sektorja bi bili v rangu podsekretarja podrejeni:

- Generalni direktor policije
- Direktor notranje uprave in upravnih enot
- Direktor varnostno-obveščevalne službe (do sedaj neposredno podrejen predsedniku vlade)
- Direktor službe za reševanje, zaščito in varovanje (v katero bi vključili dosedanjo službo za zaščito in varovanje v resorju Mors-a, vse reševalne službe (gorsko, pomorsko, podzemno idr), privatne detektivske in tudi prostovoljne organizacije – gasilce, potapljače in druge).

Funkcionalno bi formirali (uniformirano) finančno in sodno policijo ki bi jih neposredno podredili Davčni upravi in Upravi zaporov. Obe navedeni policiji bi obenem služili za vir operativnih kadrov policije, kakor tudi »odlaganje« starejših letnikov.

Tako mi ostane za razpravo samo vojaško-obrambni sektor, saj se kot generalmajor, ki je končal z odliko najvišje vojaške šole v bivši skupni državi, čutim obvezanega, da o tem povem tudi svoje mnenje.

Pri tem moram posebno poudariti, da sem vedno, v preteklosti in tudi sedaj, izražal posebno občudovanje in naklonjenost slovenskemu vojaku, podčastniku, častniku, generalu in admiralu. O tem zgovorno priča tudi moja zavzetost za končno uveljavljanje naše domače vojaške inteligence, saj sem v knjigi z naslovom *Slovenska vojaška inteligenca*, izdani 2005, skušal narediti prve korake k družbenemu priznanju iste.

Seveda sem bil tudi vesel nastanka avtohtone SV, čeprav se nisem strinjal s krvnim davkom, ker se mi zdi, da so junija 1991 trenutno prevladali nestrpneži in tudi hujskači.

Čeprav sem se zarekel, da se ne bom spuščal v debate o posameznih etapah razvoja SV, sem vendarle nekatere svoje znance, ki so bili celo svetovalci načelnika GŠ SV (polkovnik I. H. Kukec in druge), začudeno spraševal o razlogih za posamezne strateške, pa tudi operativno, taktične in tehnične rešitve (letalska obramba dveh italijanskih supersoničnih letal, konzervacija tankov, prostovoljna rezerva, nakup »bojne« ladje Triglav 11 in podobno). Njihovih pojasnil seveda ne bom navajal, dobil pa sem vtis, da so prevladali ameriški in drugi tuji svetovalci. Pa ne vedno! Tako mi je nedavno bivši načelnik GŠ SV povedal, da so mu prav ameriški (vojaški) svetovalci predlagali ustanovitev vojaške akademije KoV, vendar so prevladali domači obramboslovni specialisti s sedanjimi rešitvami, ki onemogočajo bojno usposobljenost SV.

Če bi moral ocenjevati trenutno stanje organizacije in funkcioniranje SV, potem bi moral glede na deklarirane obrambne naloge in oblikovane vojaške enote in poveljstva (na spletni straneh Mors-a), enostavno ugotoviti troje:

- Brez zavezništva sedanja sestava SV ne bi mogla obraniti svojo državo,
- Prevelika upravno-poveljniška struktura (Mors, GŠ SV, razna poveljstva, inšpektorati in podobno), samo vzorčne enote posameznih rodov, brez ustreznega števila operativnih in rezervnih enot, in
- SV je dejansko v glavnem usmerjena za sodelovanje v Nato zavezništvu oz. mirovnih akcijah, trenutno na Kosovu in Afganistanu.

No, najprej naj se polemično dotaknem osnovne strukture SV. Skoraj vse vojske sveta, tudi nam primerljive, so organizirane v zvrsti, rodove in službe. Glede na dani zemljepisni prostor (kopno, zračni prostor in morje) v katerem se organizira obramba RS oz. se odvija bojno delovanje, so vojske oz. oborožene sile razdeljene na zvrsti, in sicer: kopensko vojsko, vojno mornarico in vojno letalstvo (obstaja tudi civilna mornarica, letalstvo). Vojaške velesile seveda dodajo tudi druge zvrsti. Tako imajo v ameriški vojski še četrto vejo zvrsti – marinece, v nekdanji sovjetski armadi pa so imeli še strateške raketno-nuklearne sile in enote za posebno (specialno) delovanje. Nekdanja JLA je bila organizacijsko razdeljena na tri zvrsti: kopensko vojsko, vojno letalstvo in

protizračno obrambo ter vojno mornarico. V sedanji Vojski BiH obstajata samo kopenska vojska in letalstvo s protiletalsko obrambo, medtem ko ima HV podobno sestavo kot nekdanja JLA.

V večini vojska so zvrsti načelno razdeljene na rodove in službe. Nekdanja JLA je imela naslednje rodove: pehota, oklepne enote, topništvo, topniško-raketne enote protizračne obrambe, mejne enote, inženirija, atomsko-biološka in kemična obramba, zveze, pomorstvo, avijacija, elektronsko izvidovanje in protielektronsko delovanje ter zračno opazovanje, javljanje in usmerjanje. Vojska BiH ima podobne rodove, nimajo seveda pomorstva, dodali pa so vojno-obveščevalni rod, verjetno razne izvidniške enote.

V nekdanji JLA so bile naslednje službe: tehnična služba KoV, letalsko-tehnična, mornariško-tehnična, intendantska, sanitetna, veterinarska, prometna, gradbena, pravna, geodetska, finančna, administrativna, informacijska in glasbena služba. Podobno struktura ima tudi sedanja Vojska BiH, dodali so le službo vojno policijo in versko službo.

Ta pregled je bil potreben, da bi lahko opravili vsaj površno analizo stanja v SV.

Sicer se mi zdi logično, da SV nima zvrsti (zračni prostor itak brani dvoje italijanskih supersoničnih letal). Tako ima SV samo rodove, medtem, ko služb tudi nima, saj so iste nelogično porazdeljene med sile za bojno podporo, za zagotovitev delovanja in podporo poveljevanja.

Čeprav je na spletnem portalu SV predstavljena v sestavi treh brigad (dve motorizirani in brigada »zračne obrambe« in letalstva), je dejansko mobilnih le 5 (pet) bataljonov, ki tudi predstavljajo sile za bojevanje (trije motorizirani, gorski in oklepni bataljon). V sile za bojno podporo je razvrščenih 6 (šest) bataljonov - divizionov (jedrsko-biološke in kemične obrambe, inženirski, topniški, zračne obrambe, vojaške policije, mornariški divizion za specialno delovanje. Nekaj bataljonov (za zveze, vojaške policije, obveščevalno-izvidniški, za specialno delovanje, helikopterski, logistični) na troje že omenjenih »sil«. Zares si ne morem predstavljati kako bi vse te dokaj vsečno razporejene sile delovale in kdo bi komu nudil dejansko bojne, predvsem pa logistično podporo, saj je en samcat logistični bataljon premalo.

Malce drobnjakarski pregled zvrsti, rodov in služb sem predstavil ravno za potrebno diskusijo o malce nenavadni sestavi SV. Nikjer pa nisem našel podatka o obstoju enote za protielektronsko delovanje.

Podrobnejši vpogled v sisteme in sile, ki izvajajo vojaško obrambo na kopnem in morju ter v zraku, bi verjetno pokazal, da so mnoge rešitve ne samo prenešene oz. kopirane iz tujine, temveč so tudi nestrokovne. V javnosti so se sicer pojavljale kritike na račun nabave posameznih delov oborožitve ali opreme kot so letala s propelerjem, izraelskih topov, nemških radarjev, terenske bolnice, ruske ladje in podobno, nikjer pa nisem zasledil strokovne kritike sistemskih napak. Radi primera navajam, da so si pomorski »strokovnjaki« v SV povsem napačno zamislili izvajanje vojaške obrambe na »slovenskem« morju oz. obali. To nalogo

so zaupali mornariškemu divizionu, kateremu bi nudil podporo oddelek za nadzor plovnosti (in varnost letenja).

Predvsem v doktrinarnih dokumentih ni razrešen problem ali se slovenski akvatorij brani in varuje s pomorsko ali obalno (protidesantno) obrambo. Prav tako so v sami Doktrini SV neopredeljene naloge in sile. Omenjajo se sicer mornariška baza, mornariške enote za bojno delovanje in celo poveljstvo mornariških sil, ki jih v strukturi SV dejansko ni, pa je zato možna samo predpostavka, da bodo slovensko morje in obalo branile zavezniške (italijanske) sile in poveljniki!?

Že omenjeni mornariški divizion ima svoje poveljstvo, operativni center, odred večnamenskih plovil, odred za podvodno delovanje in odred za podporo na obali (logistiko). Mornariški divizion pa nima radarske postaje za nadzor na morju, hidroakustične prislušne postaje, obalne topniško-raketne baterije, protiletalske obrambe sil in luk, poligona in trenažerjev za urjenje niti strelišča, potapljači niso usposobljeni in opremljeni za boj s podvodnimi diverzanti, enote in sredstva za minsko in obrambo pred vodenimi eksplozivnimi čolni, itd.

Ker sem v preteklosti sodeloval v načrtovanju vojaške obrambe ozemlja Slovenije v treh variantah, pa tudi v protispecialni vojni, vem zagotovo tudi kolikšne in kakšne bojne in podporne sile so potrebne za uspešno obrambo določenih strateško-operativnih, operativnih in taktičnih smeri na slovenskem ozemlju.

Na začetni spletni strani o SV je zapisano: »Slovenska vojska predstavlja obrambne sile Republike Slovenije, vojaško obrambo izvaja samostojno ali v sodelovanju z zavezništvom na podlagi mednarodnih pogodb«.

V kolikor bi SV izvajala »vojaško obrambo« v sodelovanju z zavezništvom, predpostavljam, da bi Nato moral verjetno angažirati sile ekvivalentne sile jakosti do treh pehotnih oz. mehaniziranih korpusov, pa se postavlja zanimivo vprašanje, kako je to načrtovano v skupnih strogo tajnih vojnih načrtih štabov Nata in SV, katere zavezniške enote (italijanske, nemške, ameriške, madžarske in druge) bi bojno delovale na ozemlju RS, predvsem pa v kolikšnem času bi prispele na vojskovališče? Zanimivo bi bilo tudi vedeti, kdo bi poveljeval skupnim silam Nata in SV – slovenski ali zavezniški general!?

Izvajanja vojaške obrambe z zavezniki je sicer deklarativno obrazloženo, nikjer pa nisem našel zapisano, kako bi SV samostojno odvrnila vojaško agresijo s 7.570 pripadniki stalne sestave (od tega s 3.243 poklicnimi vojaki) in 1.623 pripadniki pogodbene rezerve.

Seveda ni nikjer zapisano, kako bi se izvajala »vojaška obramba« RS v konvencionalni, posebni ali celo v kibernetiski vojni.

Samo po sebi je umevno, da so vojni načrti vojaške obrambe RS odvisni od strateških ocen o ogroženosti RS v vseh mogočih situacijah in variantah. Logično je tudi, da so sedanje kapacitete SV minimalne predvsem zaradi ocene, da RS dejansko ni ogrožena. Po vstopu RH v Nato, pa zatem tudi ostalih držav bivše

SFRJ, se bo RS morala odločiti, ali povsem ukiniti SV, ali pa zadržati minimalno sestavo, ki bo sodelovala v mirovni operacijah in v sestavi zavezniških intervencijskih enot za posredovanje na ogroženih območjih?

Globalna finančna in gospodarska kriza, tako »grška evrokriža«, kakor tudi »ameriška jesen«, ki je sprožila množične proteste in zahteve po spremembah sistema vladanja in pravičnejšega razporejanja dobrin, lahko povzročijo določene spremembe ali pa zanetijo kaotično stanje, saj nezadovoljne množice po svetu že glasno zahtevajo revolucijo!

Če sem pravilno razumel v omenjenem članku razlago generalmajorja Šteinerja o prioritetah nove natovske strateške koncepcije, ki daje tudi večji pomen nacionalnim pobudam, bi dodal tudi svoje mnenje, da je potrebno razmišljati tudi o razpadu EU oz. razpustitvi Nato organizacije.

Zato konkretno predlagam naslednje:

1. Uveljaviti osnovne intencije nove natovske strateške koncepcije, kar je potrebno zapisati v doktrinarne dokumente in obenem takoj pristopiti k reorganizaciji SV, s težiščem na bojno delovanje v pogojih jedrsko-raketne in kibernetne vojne, samostojno in v zavezništvu.
2. V okviru GŠ bi morali ustanoviti protikibernetni center z enoto za protielektronsko delovanje, v korpusih in brigadah pa podcentre, seveda enakega standarta kot v zavezništvu. Dosedanjim rodovom bi dodali novega z imenom »elektronsko-kibernetno bojevanje«.
3. Sedanji sistem organizacije oz. sestave SV – poklicne vojske in pogodbene rezerve, je potrebo opustiti, ker je nefunkcionalen in ne omogoča lastne obrambe RS.
4. Potrebno se je povrniti k zgodovinskim in tradicionalnim izkušnjam, ki so omogočile obstoj in obrambo slovenskega ozemlja oz. RS in zavreči razne neživiljenjske in tuje modele (rezervni miličniški, žandarmerijski in podobni sistemi) in izkušnje. Gre za uspešen partizanski odpor v obdobju 1941–1945 in učinkovito delovanje sistema TO leta 1991. Torej, predlagam kombinirani sistem – teritorialno-operativni, za katerega bi ponovno uvedli služenje vojaškega roka (6 mesev) in naborni sistem (trimesečno usposabljanje vojaških veščin), sama vojska pa bi bila sestavljena iz aktivne (stalni sestav starešin in poklicni vojaki-specialisti) in rezervne sestave. Vse ostale sestave, ki niso namenjeni za bojno delovanje, bi seveda izločili iz SV in podredili policiji oz. sektorju za varovanje in zaščito, tudi posebno službo za t. i. civilno služenje vojaškega rok.
5. V mobilizacijski sistem bi ponovno uvedli naborništvo (za bojne enote in civilno služenje v nebojnih enotah). Minimalno (trimesečno) osnovno bojno usposabljanje bi se izvajalo v teritorialnih (regijskih) učnih centrih, zatem pa bi bili vojaki razporejeni na trimesečno služenje vojaškega v

najbližjo operativno-teritorialno enoto, v kateri bi zatem imeli tudi razpored kot rezervisti. Obenem bi bili odličen izvor za poklicne vojake – specialiste.

6. Namesto obstoječega brigadnega sistema bi uvedli korpusni sistem, s tem, da bi ukinili dosedanje Poveljstvo sil SV, obenem pa tudi četrto raven vodenja in poveljevanja.
7. O jakosti SV bi se odločali na podlagi strokovnih analiz in študij. Zdi se, da bi za vojaško obrambo RS zadostovale naslednje sile: 2 (dva) motorizirana korpusa (jakosti treh brigad, od katerih bi vsaka imela mehanizirani bataljon), gorska brigada, raketni protioklopni divizion, divizion protizračne raketne obrambe, helikopterski bataljon in bataljon obalne obrambe.
8. Tako bi ukinili Poveljstvi sil, mornariški divizion in letalske sile, Poveljstvo za podporo (logistični bataljon in zdravstveno enoto pa bi podredili načelniku kabineta NGŠ, medtem ko bi korpusi imela svoje teritorialne logistične baze, brigada pa tudi premični logistični bataljon.
9. Od sil za podporo poveljevanja bi seveda morali ukiniti vojaški vikariat (če pripadnik SV mora v civilne zdravstvene ustanove, potem lahko kot vernik gre tudi v posamezne cerkve na terenu) in enoto za protokol (urad Predsednika RS, tudi vrhovnega poveljnika SV, ima svoje osebje za državni protokol, ki bi lahko skrbeli tudi za vojaške ceremonije. Samo gardno enoto pa bi bilo potrebno spremeniti v elitno bojno enote, ki bi skrbela tudi za varnost vrhovnega poveljnika, ministra za vojsko in policijo in NGŠ SV.
10. Dosedanje Poveljstvo za doktrino, razvoj, izobraževanje in usposabljanje bi bilo potrebno ukiniti, z njim pa vse šole, enote (športno, za vožnjo) in centre razen Knjižnično-informacijskega centra in Vojaškega muzeja. V sestavi GŠ SV bi bilo potrebno namesto njega formirati Oddelek za vzgojo in izobraževanje, kateremu bi podredili: novoformirano Vojaško fakulteto z naslednjimi oddelki: poveljniško-štabni, častniški, podčastniški, specialistični in za tuje jezike. Namesto dosedanjih štirih (raznih) centrov bi bilo potrebno oblikovati prejšnji Center za strateške študije in razvoj.
11. Ker bi bila bodoča SV namenjena izključno za bojno delovanje, potem je logično ne moremo imeti »vojsko starcev«. Zato bi ohranili pogodbeno razmerja za vojake–profesionalce (10 let), pa tudi za častnike in podčastnike (30 let). V takšnem izjemnem statusu in razmerju bi bili tudi izvzeti iz kategorije javnih (državnih) uslužbencev. Seveda bi na ta način imeli tudi znatno večje plače, primerljive istim kategorijam v zavezništvu (sedaj delno v mirovnih misijah), obenem pa bi se povečala tudi njihova odgovornost.

Seveda bi bilo potrebno za navedene in vse druge predloge izdelati temeljite študije. Bralci bodo razumeli, da sem podal predvsem ideje in zamisli, saj nisem razpolagal s študijama strokovnjakov raznih smeri.

Včasih so tudi ideje dobrodošle! Posebno, če so rezultat akumuliranih strokovnih znanj in praktičnih izkušenj.